

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1946 kl. 10 fm.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om åstadkommande av för hela riket enhetliga varupriser.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 377, har herr *Svensson* i Stenkyrka m. fl. hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag angående möjligheterna att åstadkomma enhetliga varupriser i den omfattning, som i motionen avsetts.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat yttranden från kommerskollegium, socialstyrelsen, statens priskontrollnämnd, Sveriges industriförbund, Kooperativa förbundet, Sveriges grossistförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, vilka återfinnas som bilagor till, respektive refererade uti första kammarens andra tillfälliga utskotts samtidigt avgivna utlåtande nr 10.

Vid innevarande års riksdag har frågan om enhetliga priser beträffande vissa varuslag varit föremål för riksdagens prövning.

I motionerna II:17, II:38 (I:28) och II:301 (I:184) har sålunda föreslagits utredning om utjämning de olika landsdelarna emellan i fråga om priserna å flytande motorbränsle. På hemställan av första kammarens andra tillfälliga utskott i dess utlåtande nr 4 och andra kammarens tredje tillfälliga utskott i dess utlåtande nr 8 har riksdagen i anledning av nämnda motioner beslutat att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och på vad sätt en regional utjämning av priserna på flytande motorbränslen lämpligen kan åstadkommas.

I de likalydande motionerna I:250 och II:378 har — under åberopande av motiveringen till den till behandling nu förevarande motionen II:377 (I:249) hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att ett för hela riket enhetligt detaljhandelspris på socker måtte fastställas. Bevillningsutskottet har i anledning härav och i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 243 angående reglering av sockernäringen i riket m. m. i betänkande nr 31, till vilket här hänvisas, hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville, med beaktande

av vad i sagda betänkande anförts, föranstalta om utredning rörande möjligheten att åstadkomma ett enhetligt eller i varje fall mera enhetligt detaljhandelspris å socker samt för riksdagen framlägga det förslag, till vilket utredningen kan föranleda. Riksdagen har bifallit denna bevillningsutskottets hemställan.

För egen del får *utskottet* anföra följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att riksdagen innevarande år redan beslutat att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av det slag, som avses med här ifrågavarande motion, beträffande två viktiga varuslag, nämligen flytande motorbränslen och socker. Såsom de tillfälliga utskotten i förenämnda utlåtanden framhållit, torde emellertid åtskilliga svårigheter möta, när det gäller att söka åstadkomma en regional prisutjämning beträffande flytande motorbränslen. Att viss tvekan syns råda angående möjligheten eller lämpligheten att få till stånd en enhetlig prissättning på socker, trots att framställaren av denna vara inom landet åtnjuter monopolställning, torde framgå därav att riksdagen, i enlighet med bevillningsutskottets förslag, icke biträtt vederbörande motionärers hemställan att begära fastställande av ett för hela riket enhetligt detaljpris utan beslutat göra framställning till Kungl. Maj:t om utredning rörande möjligheten att åstadkomma ett enhetligt eller i varje fall mera enhetligt detaljhandelspris på socker.

Om alltså vissa svårigheter torde komma att möta, när det gäller att förverkliga motionens syfte i fråga om de nu avhandlade varuslagen, torde så än mer vara förhållandet beträffande många andra varor, där tillverkningen eller importen ombesörjes av ett mycket stort antal företagare. Såsom i flera yttranden framhålls skulle nämligen genomförandet av en mera allmän prisutjämning av ifrågavarande slag kräva en omfattande kontrollorganisation. Motionärerna ha själva hänvisat till möjligheten att komma fram till enhetliga priser genom överenskommelser mellan företagen inom en bransch men understryka samtidigt att detta dock icke får leda till uppkomsten av priskarteller eller monopolbildningar. Att detta senare skulle bli fallet torde emellertid — såsom ock i flera yttranden påpekats — vara ofrånkomligt. Bland övriga med enhetspris förenade olägenheter, som särskilt framhållits i de över motionen avgivna yttrandena, böra här nämnas enhetsprisets egenskap att i vissa fall konservera varupriser och därmed i sin mån hindra dessas anpassning nedåt, enhetsprisets mindre lyckliga inverkan på jordbruket inom landets underskotts- och speciellt skogsproducerande områden samt slutligen tvångsreglering av jämväl distributionen med därtill hörande försäljningsskyldighet.

Vad beträffar den i motionen berörda frågan om införandet av en detaljhandelsstatistik får *utskottet* erinra om att innevarande års riksdag, med bifall till ett av Kungl. Maj:t i propositionen 282 framlagt förslag, beviljat medel för budgetåret 1946/47 för insamling av minuthandelspriser på landsbygden. Av vad föredragande statsrådet anført i samband med framläggande

av nämnda proposition framgår, att prisinsamlingen eventuellt avses att bli fortlöpande. Någon ytterligare åtgärd i motionens syfte torde därför i förvarande avseende ej erfordras.

Med hänsyn till de betydande olägenheter, som i skilda avseenden kunna befaras uppkomma om en sådan mera allmän prisutjämning, som motionärerna åsyfta, skulle komma till stånd, anser sig utskottet förhindrat tillstyrka bifall till motionen och hemställer därför,

att ifrågavarande motion II:377 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 5 juni 1946.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: Herrar *Skantze, Hedqvist, Jonsson* i Malmgrava, fru *Svedberg*, herrar *Boman* i Stavsund, *Severin* i Gävle,* *Persson* i Svensköp, *Engström, Nilsson* i Varuträsk och *Jansson i Aspeboda*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.